

Czy ostre zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych można wyleczyć w 4 tygodnie?

Wstępne wnioski z badania PROSINUS

Can acute rhinosinusitis be cured in 4 weeks?

Preliminary conclusions of PROSINUS study

prof. dr hab. n. med. Dariusz Jurkiewicz, dr n. med. Piotr Rapiejko
Klinika Otolaryngologii Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie

Streszczenie: Projekt badawczy PROSINUS, którego koordynatorem jest **dr Joaquim Mullol**, to pierwsze europejskie prospektywne badanie analizujące celowość procedur diagnostycznych i terapeutycznych przeprowadzanych przez lekarzy internistów oraz specjalistów laryngologów w leczeniu ostrego zapalenia błony śluzowej nosa i zatok przynosowych (OZZP). PROSINUS ocenia także koszty i skutki społeczno-ekonomiczne OZZP. Wyniki tego badania dotyczą wielu aspektów OZZP. Wykazano, iż w trakcie czterech pierwszych tygodni terapii wyleczono 82,8% pacjentów, a średni czas trwania leczenia wyniósł 13,7 dnia. Wysoką skuteczność leczenia uzyskano dzięki zastosowaniu monoterapii preparatem zawierającym ekstrakt *Cyclamen europaeum*. Wprowadzenie antybiotykoterapii we wczesnym etapie leczenia OZZP nie wpłynęło w znaczący sposób na jego skuteczność.

Wyniki programu badawczego PROSINUS zostały przedstawione na XXII Kongresie Europejskiego Towarzystwa Rynologicznego (ERS) w czerwcu 2008 r. Zgromadził on na Krecie ponad 2000 ekspertów z całego świata.

Abstract: Acute rhinosinusitis is an increasing healthcare problem, still challenging for appropriate specialists. The aim of the PROSINUS studies is the analysis of the advisability of conducted diagnostic and therapeutic procedures in the practices of general practitioners and ENT specialists in acute rhinosinusitis (ARS) therapy. Moreover, the issues of the degree of execution of EPOS 2005 applications and guidelines, incidence of possible complications of ARS, influence of ARS on patients' quality of life, and socioeconomic aspect of the disease, were addressed in the study.

It was demonstrated that during the first four weeks of ARS therapy 82,8% of patients were cured and median treatment duration was 13,7 days. High treatment efficacy was achieved using monotherapy with *Cyclamen europaeum* extract-containing preparation. The use of antibiotic therapy in the early stage of ARS treatment did not affect treatment efficacy in a significant manner.

The most recent results of the PROSINUS research program were presented on XXII Congress of European Rhinological Society ERS in June, 2008, which gathered on Crete more than 2000 experts from all over the world.

Słowa kluczowe: ostre zapalenie zatok przynosowych, ekstrakt *Cyclamen*, leczenie, badanie PROSINUS

Key words: acute rhinosinusitis, *Cyclamen* extract, treatment, PROSINUS study

Zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych to poważny i narastający problem zdrowotny wszystkich społeczeństw Europy. W Hiszpanii notuje się co roku od 0,9 do 1,8 miliona przypadków zachorowań na OZZP. Uwzględniając te dane, wykazano, iż koszty następstw społeczno-ekonomicznych, jakie niesie ze sobą ta choroba, wynoszą około 1,4 miliarda euro rocznie. Koszty bezpośrednie leczenia 1 epizodu OZZP (procedury diagnostyczne, wizyty lekarskie, leki) to 261 euro. Koszty pośrednie (nieobecność w pracy, szkole) to 534 euro. Zatem sumaryczny koszt 1 epizodu OZZP wynosi aż 795 euro.

W projekcie PROSINUS, którego koordynatorem jest dr J. Mullol, wzięło udział 300 lekarzy oraz 1860 dorosłych pacjentów z Hiszpanii. Głównym celem badania była analiza stosowanych procedur diagnostyczno-terapeutycznych. Dodatkowo oceniono:

- stopień wdrożenia wytycznych EPOS 2005,
- częstość występowania ewentualnych powikłań OZZP,
- wpływ leczenia OZZP na jakość życia pacjentów.

Ważnym punktem stał się również aspekt społeczno-ekonomiczny.

Procedury diagnostyczne OZZP, które zastosowano we wstępnym etapie badania, to: przeglądowe zdjęcie RTG zatok, badanie endoskopowe, tomografia komputerowa, badania mikrobiologiczne oraz alergologiczne testy skórne. Stwierdzono, iż podstawowym badaniem wykonanym przez lekarzy ogólnych było przeglądowe zdjęcie RTG zatok (49%), natomiast lekarze specjaliści preferowali badanie endoskopowe (70%).

Analiza schematu leczenia OZZP wykazała różnice między jednostkami podstawowej opieki zdrowotnej, w których stosowano głównie antybiotyki oraz preparaty mukolityczne, a lekarzami specjalistami, którzy preferowali antybiotykoterapię oraz fitoterapię (ekstrakt *Cyclamen europaeum*).

Odpowiedzią na podstawowe pytanie badania PROSINUS – „czy ostre zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych można wyleczyć w 4 tygodnie?” – są uzyskane wyniki.

Wykazano, iż podczas czterech pierwszych tygodni terapii OZZP wyleczono 82,8% pacjentów, a średni czas trwania leczenia wynosił 13,7 dnia.

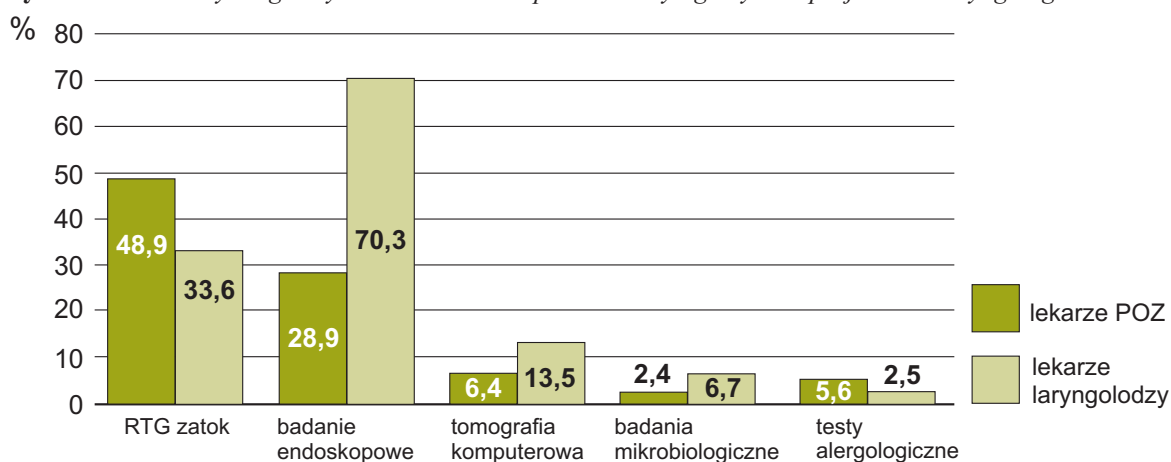
Preparaty z różnych grup terapeutycznych zastosowane w leczeniu OZZP wykazywały różną skuteczność. Porównano również wyniki uzyskane w monoterapii i terapii skojarzonej. Wykazano, że terapia skojarzona – antybiotyk oraz preparat zawierający ekstrakt *Cyclamen europaeum* – przyczynia się do podwyższenia wskaźnika wyleczeń z 72% przy stosowaniu samego antybiotyku do 87% w terapii skojarzonej z ekstraktem *Cyclamen europaeum*.

Na podstawie wyników badania epidemiologicznego PROSINUS stwierdzono wysoką skuteczność monoterapii preparatem zawierającym ekstrakt *Cyclamen europaeum*.

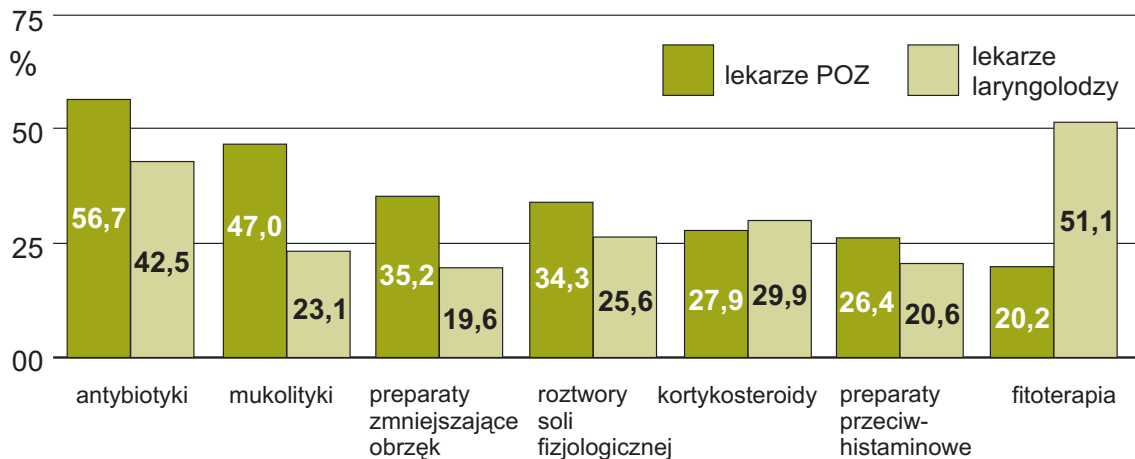
Włączenie antybiotykoterapii we wczesnym etapie choroby nie spowodowało znaczącego wzrostu wskaźnika wyleczeń.

Powszechne nadużywanie antybiotyków to poważny problem nie tylko epidemiologiczny, ale również mający swe odzwierciedlenie w wysokich

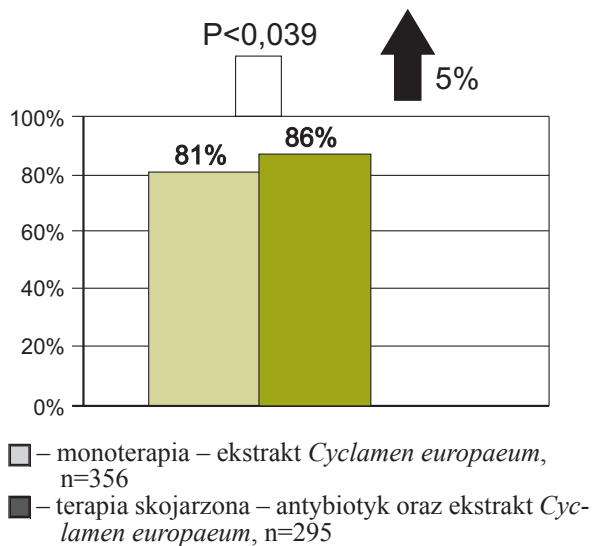
Rycina 1. Procedury diagnostyczne zastosowane przez lekarzy ogólnych i specjalistów laryngologów.

Rycina 2. Procedury terapeutyczne zastosowane przez lekarzy ogólnych i specjalistów laryngologów.

Rycina 3. Współczynnik wyleczeń po 4 tygodniach terapii OZZP: monoterapia – *Cyclamen europaeum*, terapia skojarzona – ekstrakt *Cyclamen europaeum* oraz antybiotyk.

kosztach zdrowotnych. Należy zwrócić uwagę na postępowanie hiszpańskich klinicystów, którzy z ogromną rozważą, szczególnie we wczesnym etapie infekcji, włączają antybiotykoterapię.

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. n. med. Dariusz Jurkiewicz
 Klinika Otolaryngologii WIM
 00-909 Warszawa, ul. Szaserów 128

Opublikowano za zgodą koordynatora programu PROSINUS, dra Joaquina Mullola